

Tez No İndirme	Tez Künye	Durumu
356198 31.01.2017 tarihine kadar kullanımı yazar tarafından kısıtlanmıştır.	Nev'î-Zâde Atâyî'nin üç mesnevisinde cinsel söylemler ve iktidar ilişkileri / The sexual discourses and power relations in the three masnavis of Nev'î-Zâde Atâyî Yazar:ASLI YERLİKAYA Danışman: DOÇ. DR. NURAN TEZCAN Yer Bilgisi: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi / Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türk Edebiyatı Bölümü Konu:Türk Dili ve Edebiyatı = Turkish Language and Literature Dizin:Cinsellik = Sexuality ; Divan edebiyatı = Divan literature ; Mesnevi = Mathnawi ; Müstehcenlik = Obscenity ; Nevizade Atai = Nevizade Atai ; İktidar = Government ; İktidar ilişkileri = Government relations	Onaylandı Yüksek Lisans Türkçe 2014 145 s.

Divan edebiyatının ana konusu olan aşk, ideal aşktan günlük hayattaki cinselliğe kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Oysa bu alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların genellikle ideal aşka yoğunlaştığı, müstehcen konulara gereken önemi vermedikleri görülmüştür. Bu alanda yapılan az sayıdaki araştırmada müstehcenlik genellikle "tabu" konu olarak görüldüğü için ya tasavvufi bakış açısıyla üzeri örtülmüş ya da divan edebiyatını dışlamanın bir aracı olarak belli ideolojik amaçların aracı olarak kullanılmıştır. Bu nedenle, bu çalışmada oluşan bu boşluğun doldurulması amaçlanmıştır; divan edebiyatında gerçekliği yansıtmaması bakımından tartışmasız olan Atâyî'nin üç mesnevisinden (Sâkînâme, Nefhâtü'l-ezhâr, Sohbetü'l-ebkâr) yola çıkılarak dönemin toplumsal yapısını somut olarak anlamak ve edebiyat-toplum ilişkisi çerçevesinde toplumdaki cinsellik anlayışını ortaya koymak bilimsel bir nesnellik çerçevesinde hedeflenmiştir. Tüm bu tespitlerde Michel Foucault'un cinsel söylem ve iktidar kavramlarından yararlanılmıştır. İncelemenin "Birinci Bölüm"ünde Nev'î-zâde Atâyî'nin Nefhâtü'l-ezhâr ve Sohbetü'l-ebkâr mesnevilerinde müstehcen konulara yer verildiği tespit edilirken, Sâkînâme'nin konularının müstehcen olmadığı belirlenmiştir; cinsel söylemlerin ise mesneviler boyunca daha zarif söyleyişten ayıp sayılana olana doğru üç boyutta ilerlediği görülmüştür. Çalışmanın "İkinci Bölüm"ünde ise mesnevilerde yer alan bu realist müstehcen hikâyelerin ve Atâyî'nin ahlaki öğütlerinin, 17. yüzyıl iktidarı ve iktidar ilişkileri hakkında bilgiler verdiği görülmüştür. Toplumu uyarmaya yönelik bu ahlaki nasihatlerle Atâyî, öteki üzerinde güç kazanmakta ve mikro düzeyde bir "iktidar" oluşturmaktadır. Bu çalışmada da bu iktidarın arzu, kadın, kulampara ve ceza kavramları ile olan ilişkisi üzerinde durulmuş; Atâyî ve Atâyî'nin de temsilcisi olduğu bu erkek elit grubun iktidarının 17. yüzyıl Osmanlı Devleti'nde iktidar ilişkilerinin yapısında nasıl bir rol üstlendiğine odaklanılmıştır. Anahtar Sözcükler: Müstehcenlik, cinsel söylem, gerçekçi metinler, iktidar

Love, the main topic of Divan literature, includes a wide spectrum from ideal love to sexual love. However, previous research did not place importance on obscene topics but concentrated more on ideal love. According to the little existing research available, because obscenity is accepted as a taboo, it is sometimes veiled with a mystical point of view and at other times it is used as an agent of externalization to be used for other apparent ideological purposes. In this study, we investigate a scientifically objective perspective how the sexual mentality of society is reflected in literature from. For this purpose we analyse the works of Atâyî, Sâkînâme, Nefhâtü'l-ezhâr, Sohbetü'l-ebkâr, in terms of how they reflect the social

structure of that period. The analysis is based on Michel Foucault's sexual discourses and power conceptions. In the first section, Nev'î-zade Atâyî's use of obscene subjects in his *Nefhâtül-ezhâr ve Sohbet'ül-ebkâr masnavis*, in *Sâkînâme* is examined. It is observed that in his masnavis, the obscene expression go from elegant expressions to slang. In the second section, aspects of masnavis are discussed such as their three-part structure, their intended audience, and the broad appeal of their topics. These realist obscene stories in the masnavis and Atâyî's ethical advice give information about 17th century power and power relationships. With these ethical admonitions intended to warn society, Atayi gains power and develops "power" on a micro level. In this study, this power's relation to desire, woman, pederasty and punishment are emphasized. In addition to this, we examine the elite male group Atayi and the way the power relationships during the Ottoman Empire were shaped in the 17th century.

Key Words: Obscenity, sexual discourse, realistic texts, power